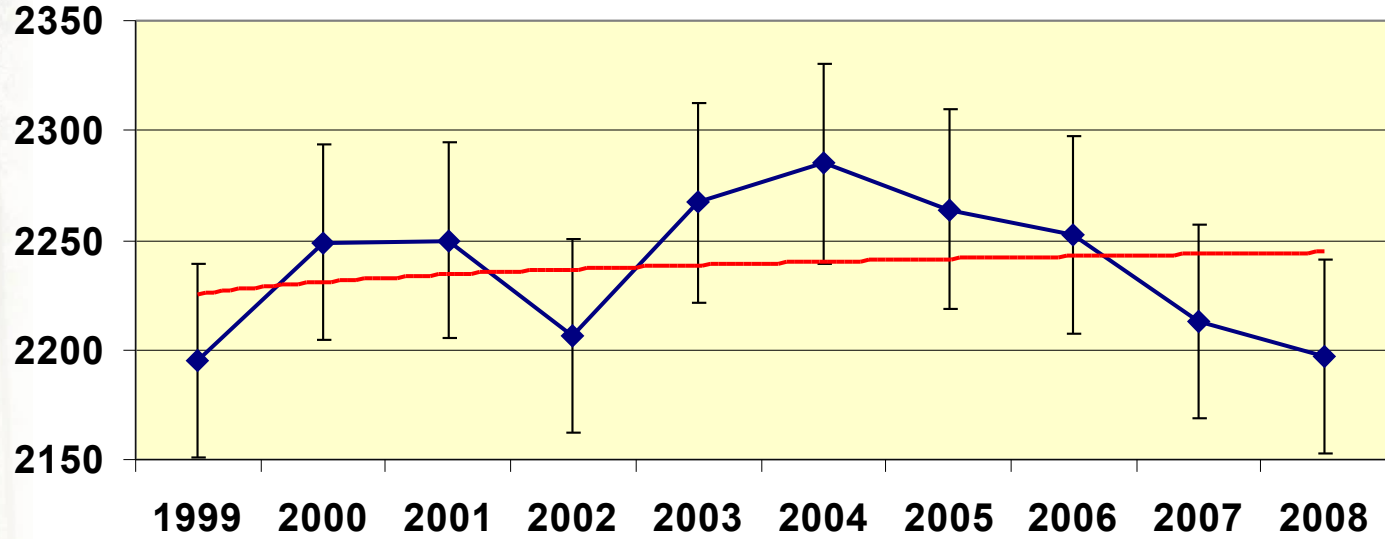

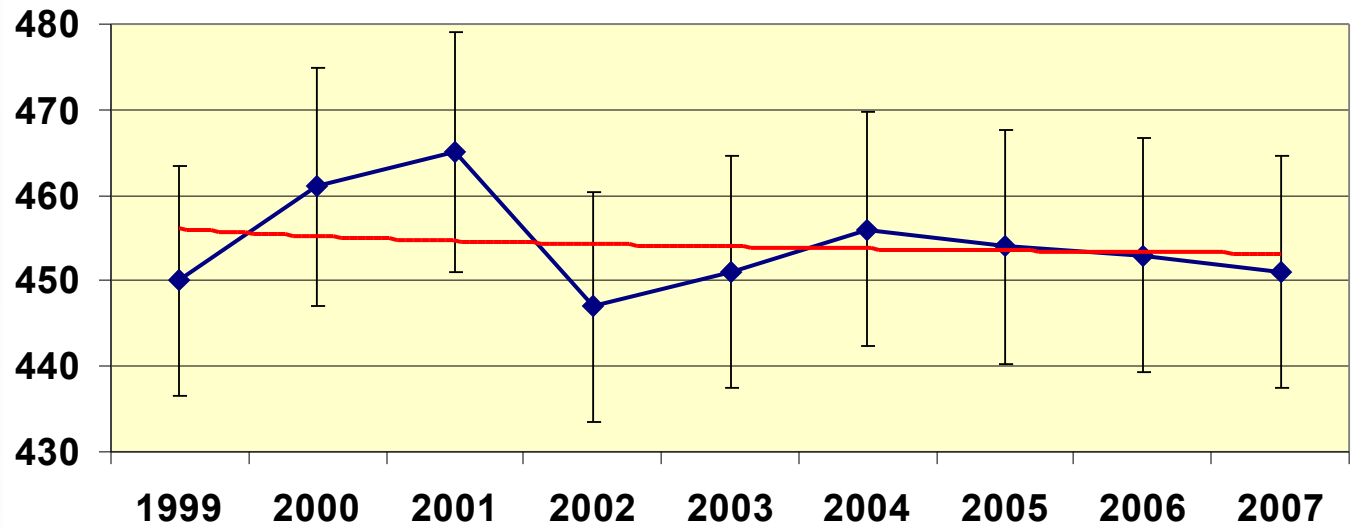

Metsavarud

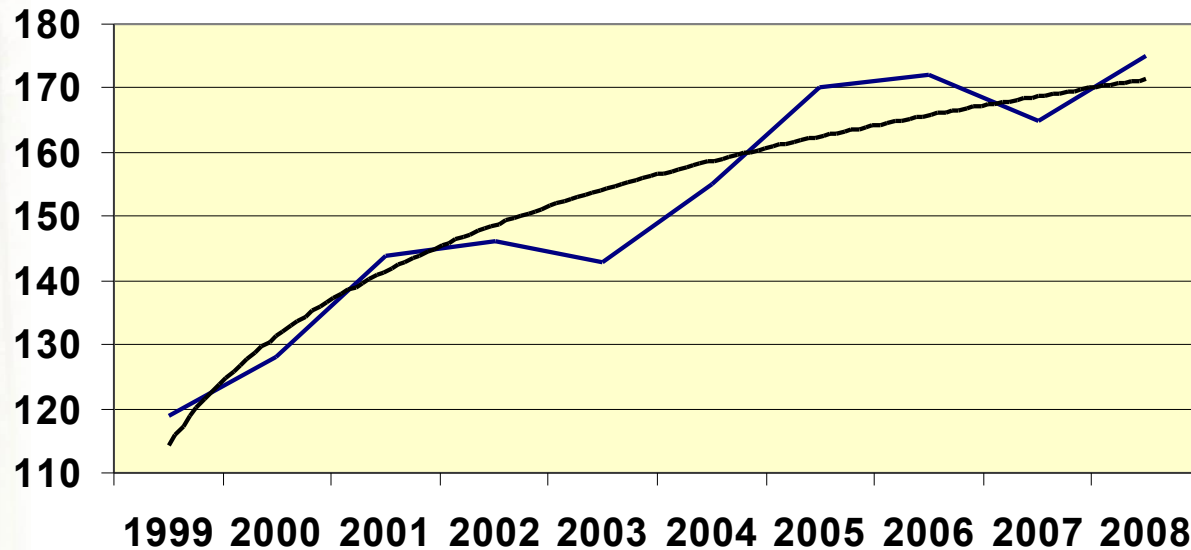
Metsamaa üldpindala (SMI hinnang, 1000 ha)

Metsamaa tagavara (SMI hinnang, miljon tm)

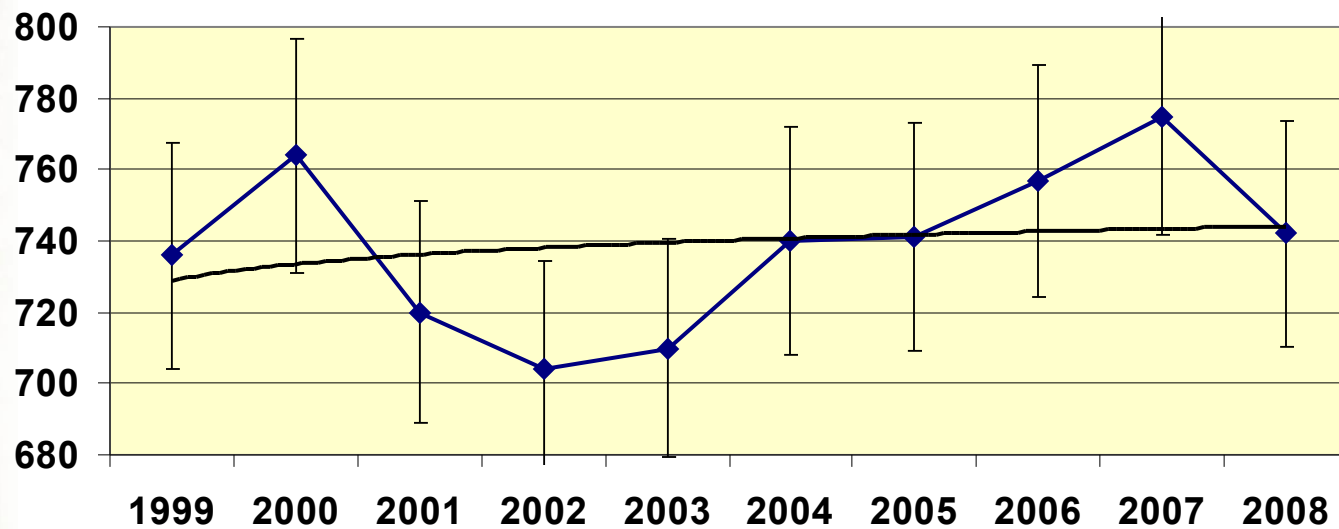

Asustusala pindala muutumine (10 000 ha)

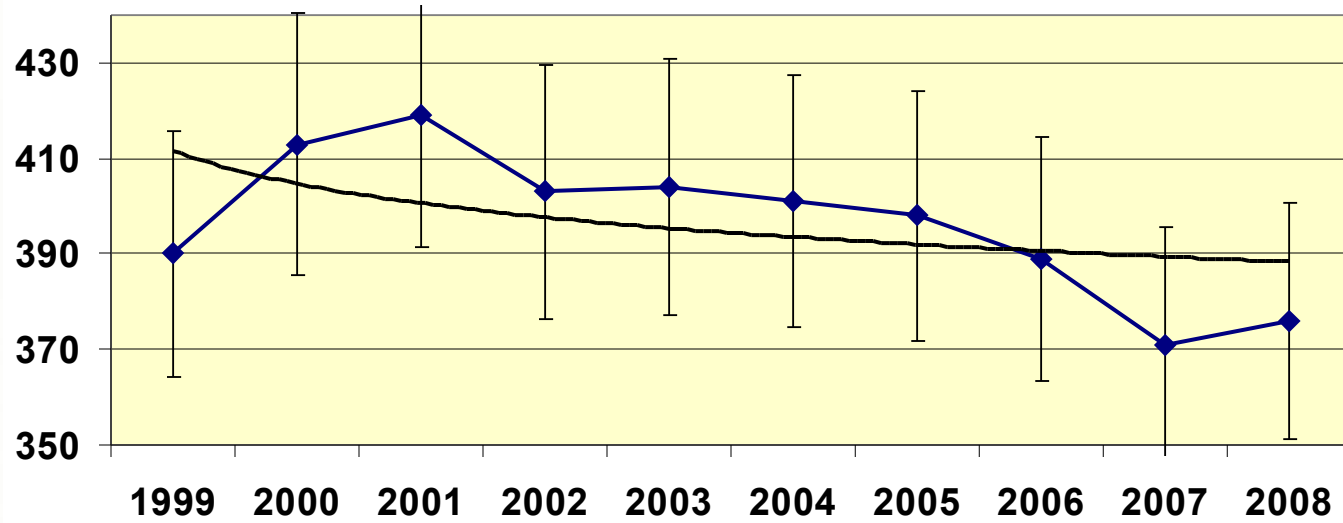

Asustusala on viimase 10 aasta jooksul suurenenud 50 tuhande ha võrra (pool Hiiumaa pindalast)

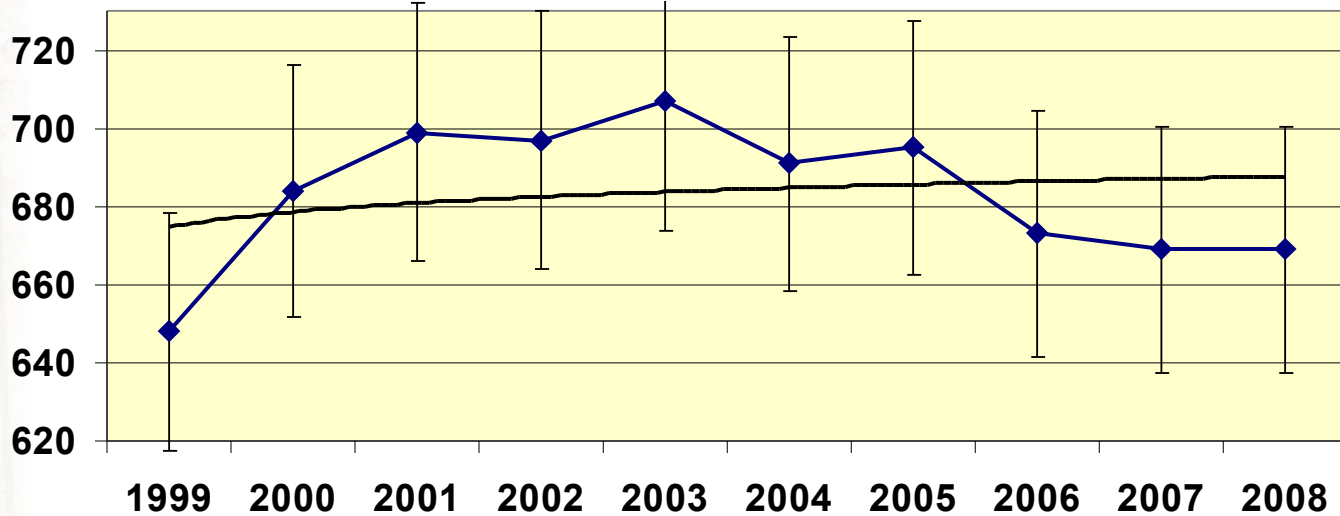
Männikute pindala

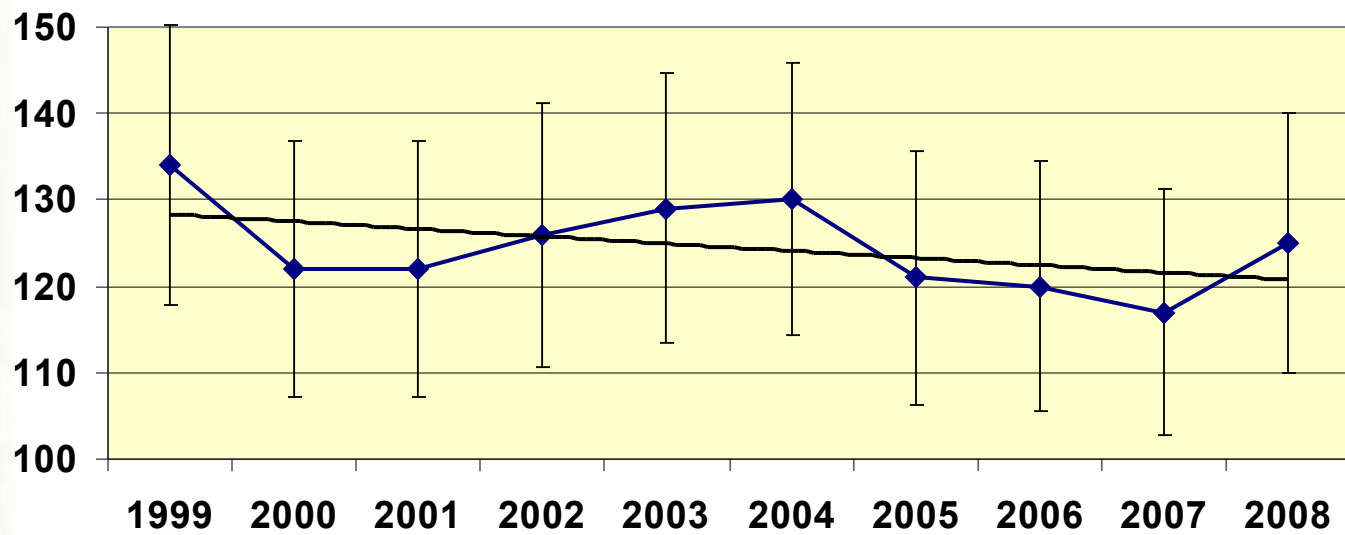
Kuusikute pindala

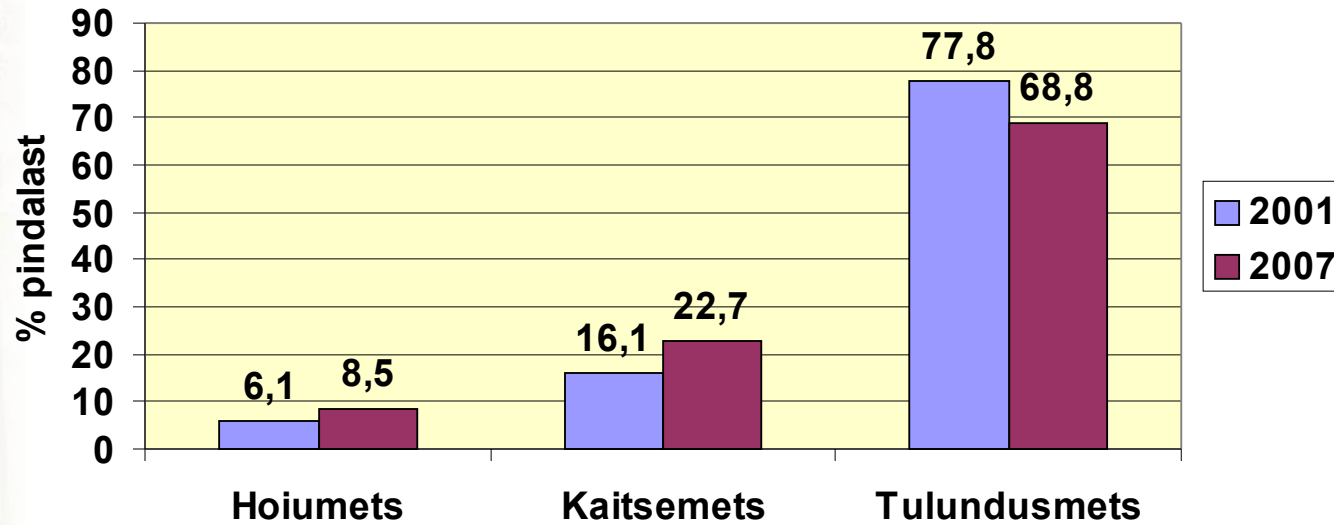
Kaasikute pindala

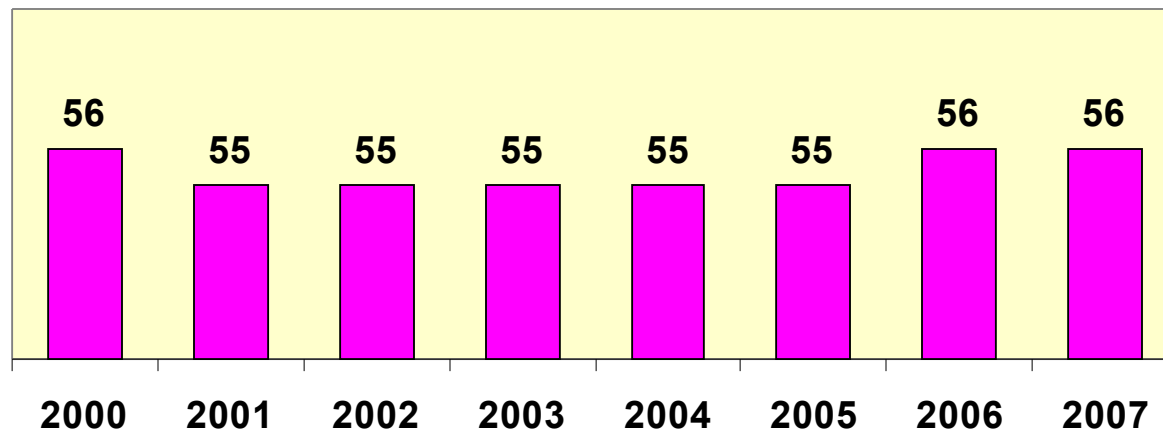
Haavikute pindala

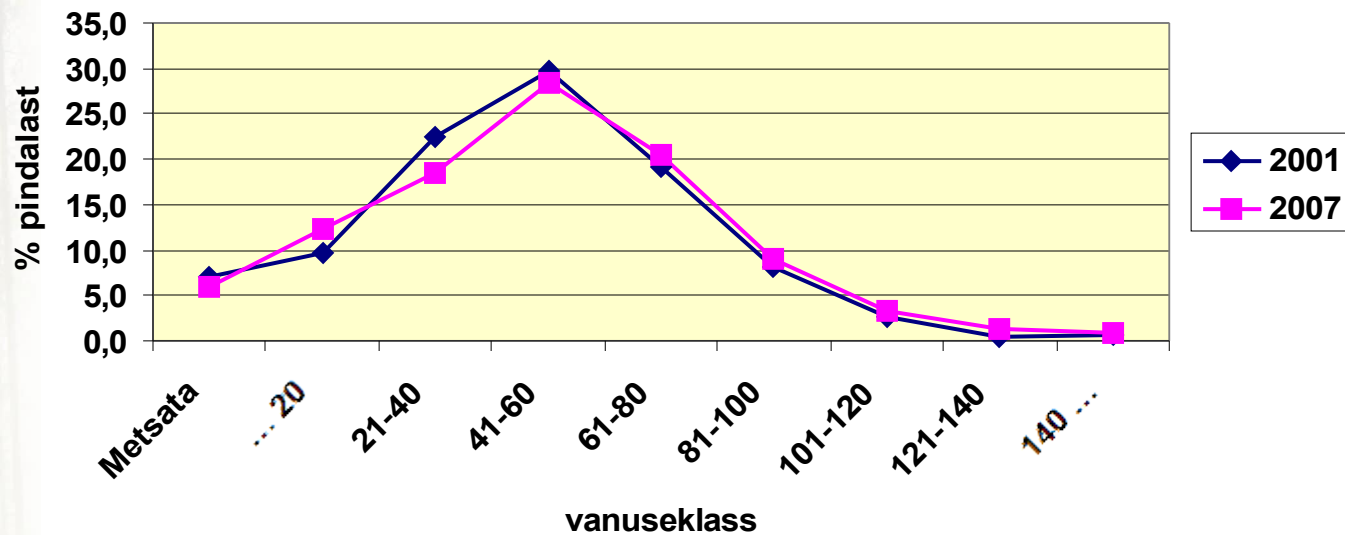
Metsakategooriad (SMI andmetel)

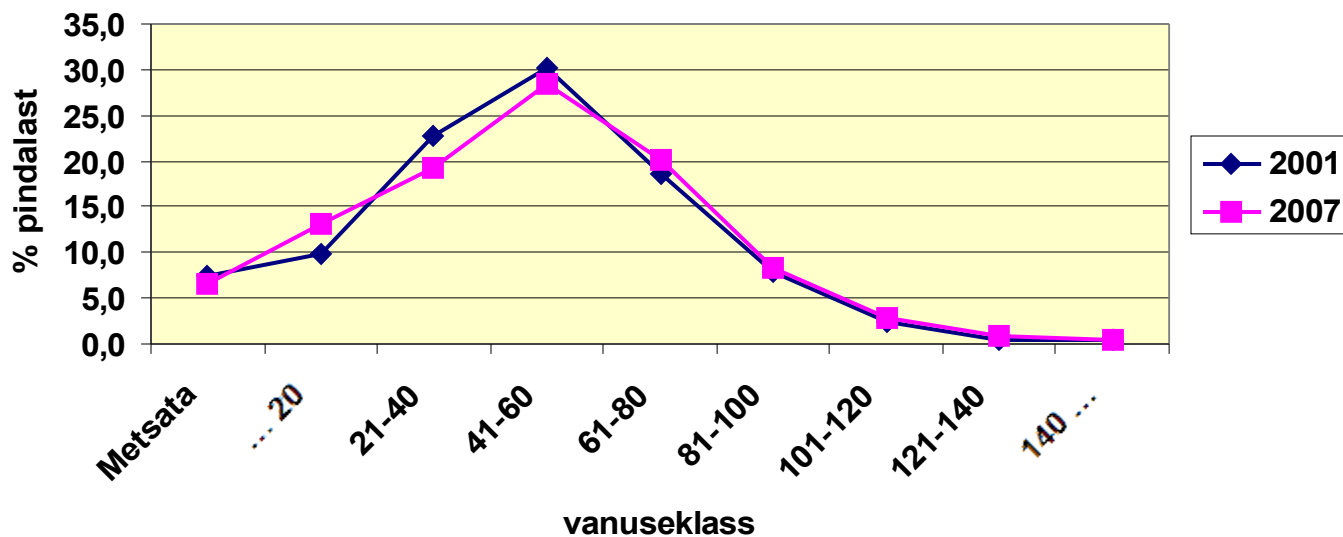
Metsade keskmine vanus (SMI)

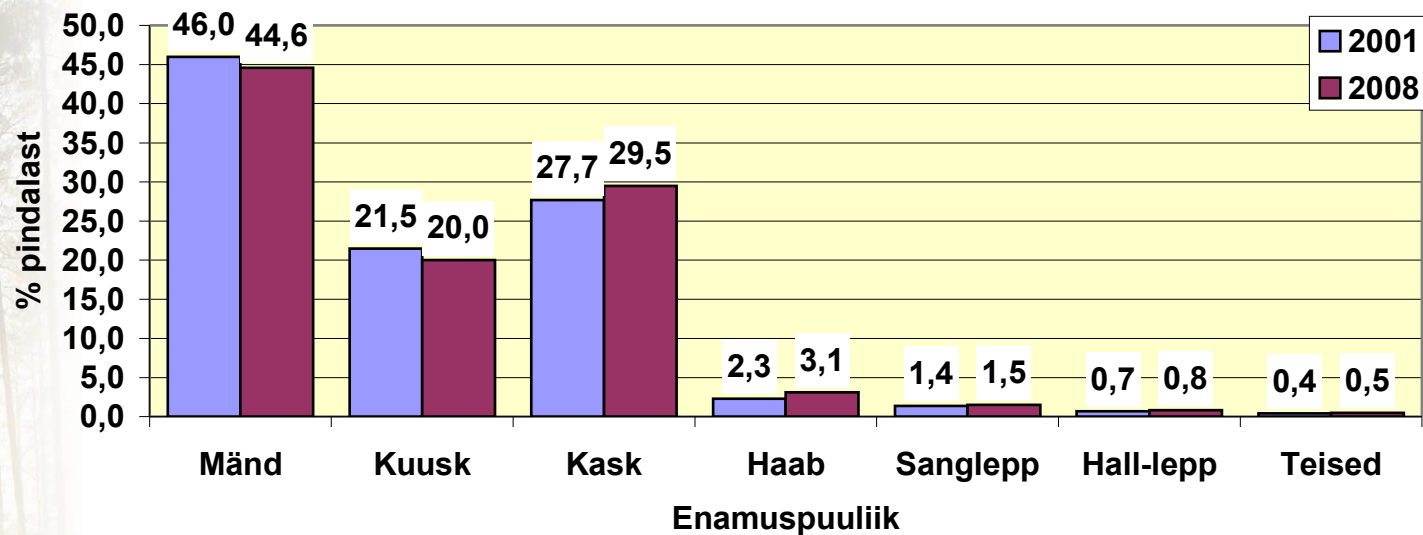
Metsamaa vanuseline jagunemine (SMI)

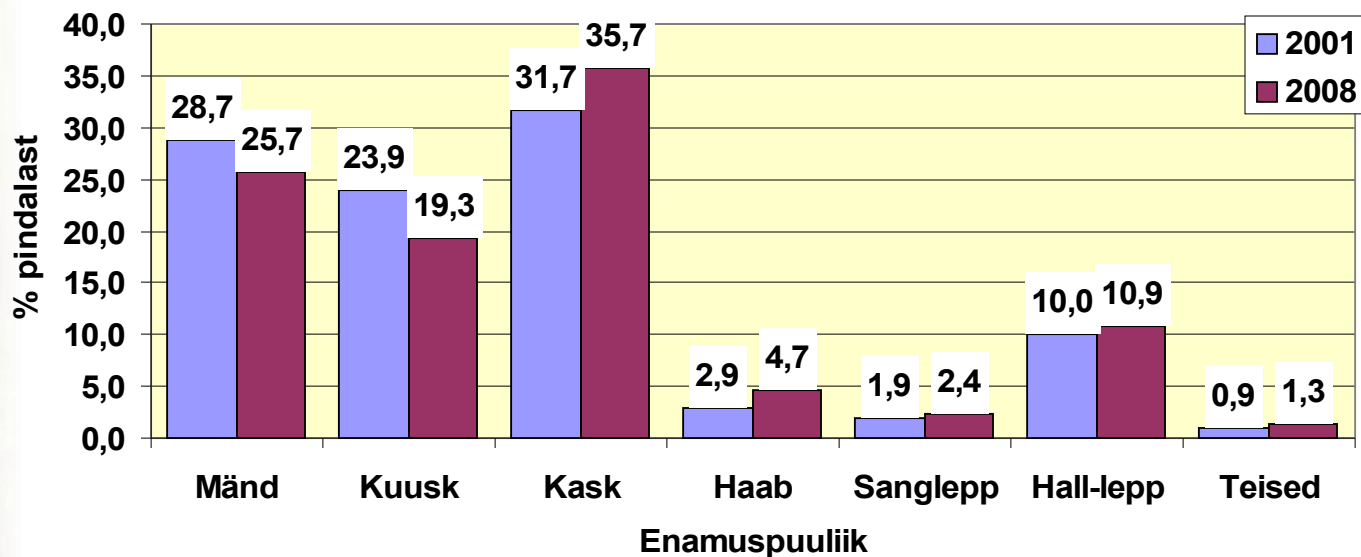
Majandatava metsamaa vanuseline jagunemine (SMI)

Metsamaa pindala jagunemine riigimetsas (Metsaregister)

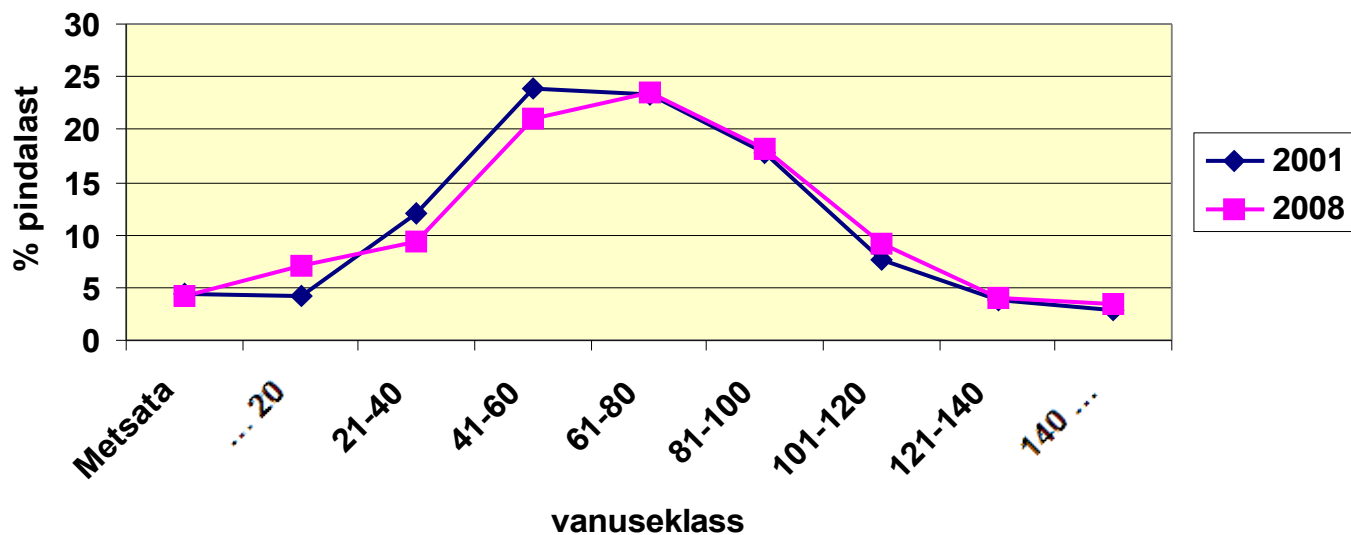

Metsamaa pindala jagunemine erametsas (Metsaregister)

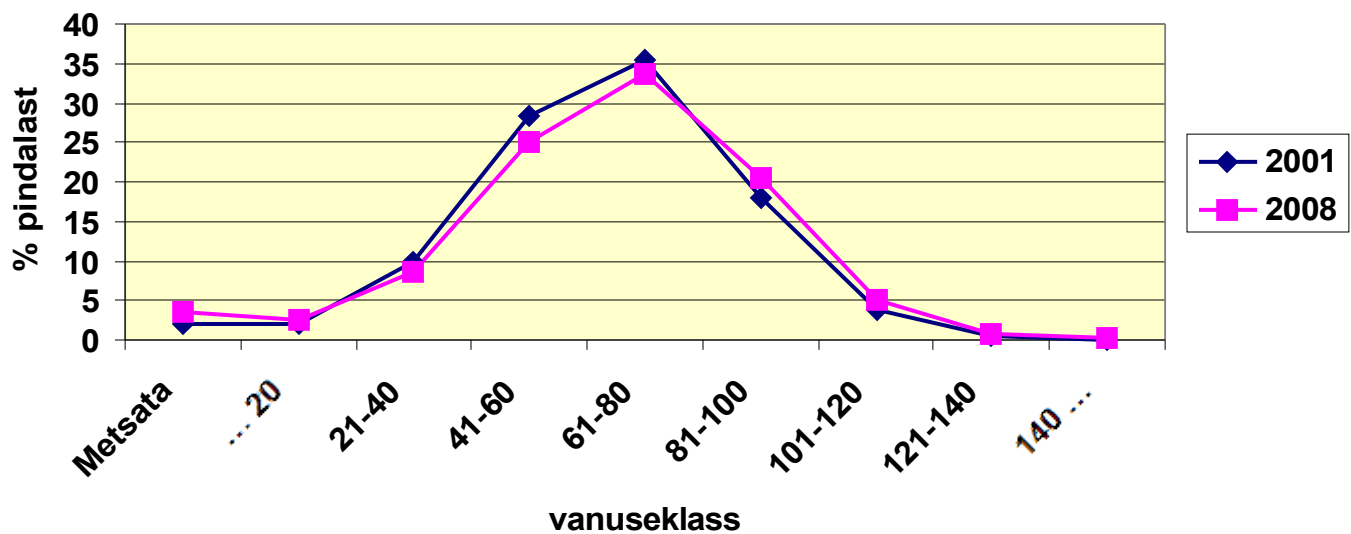

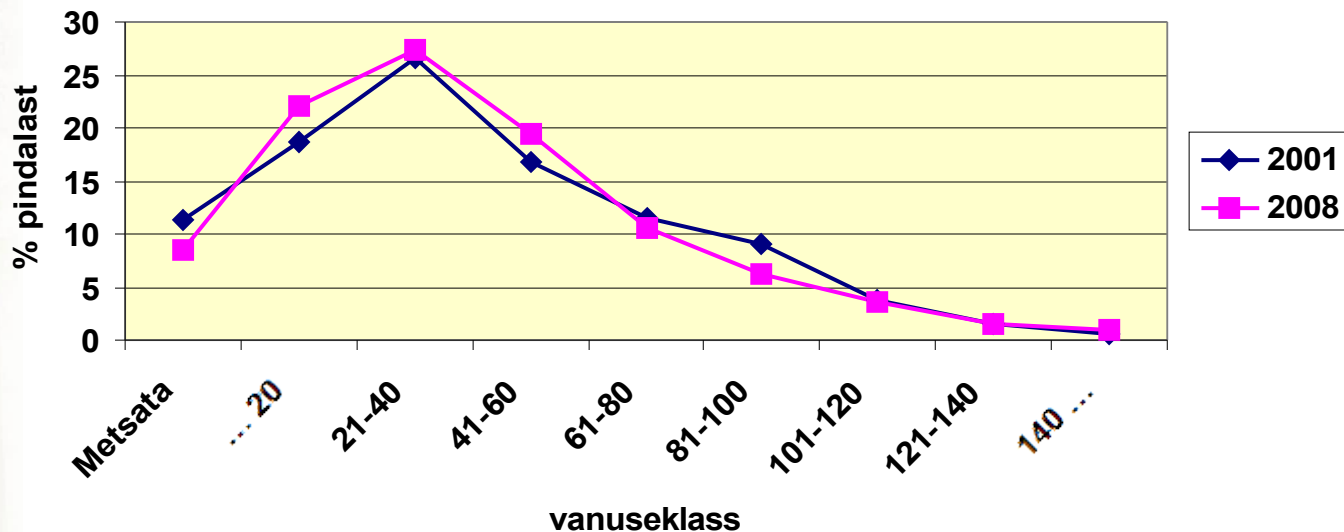
Riigimetsa männikute vanuseline jagunemine (Metsaregister)

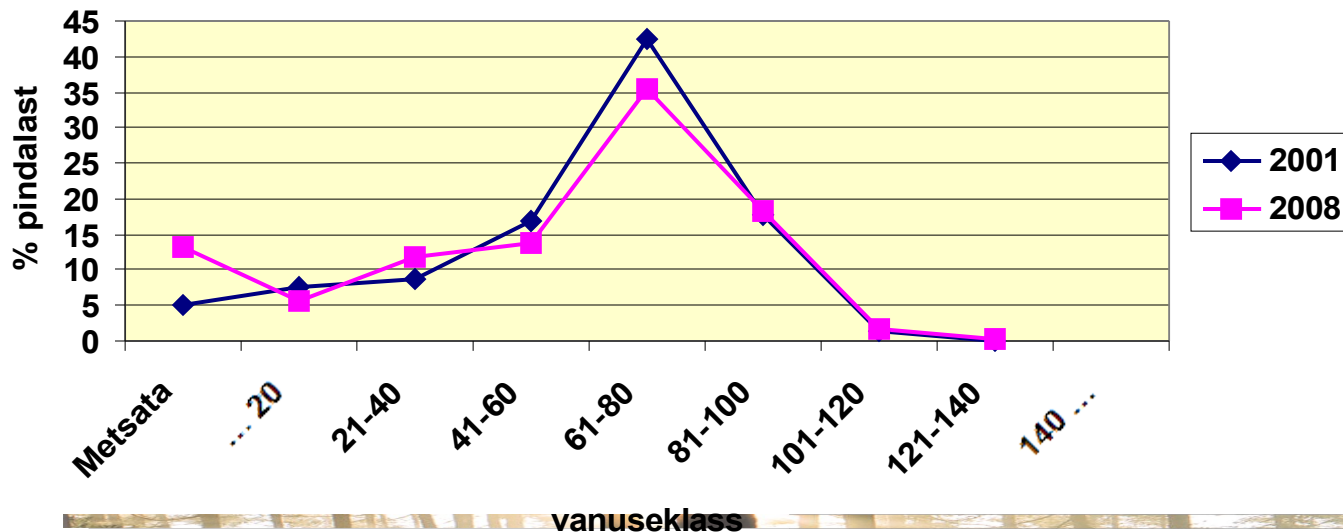
Erametsa männikute vanuseline jagunemine (Metsaregister)

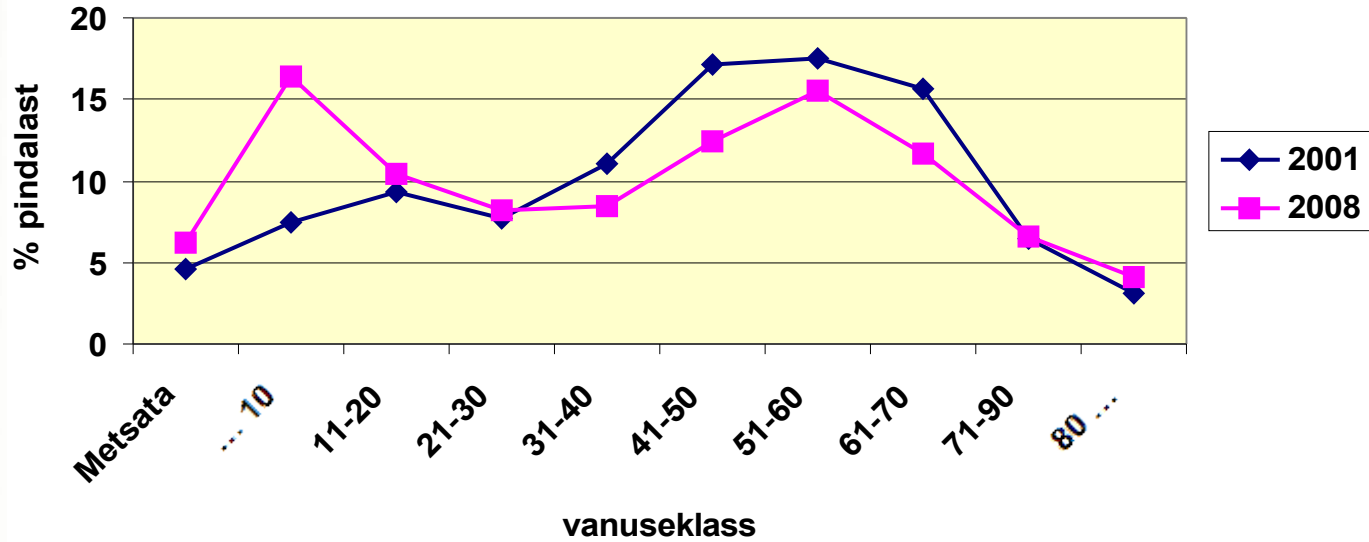
Riigimetsa kuusikute vanuseline jagunemine (Metsaregister)

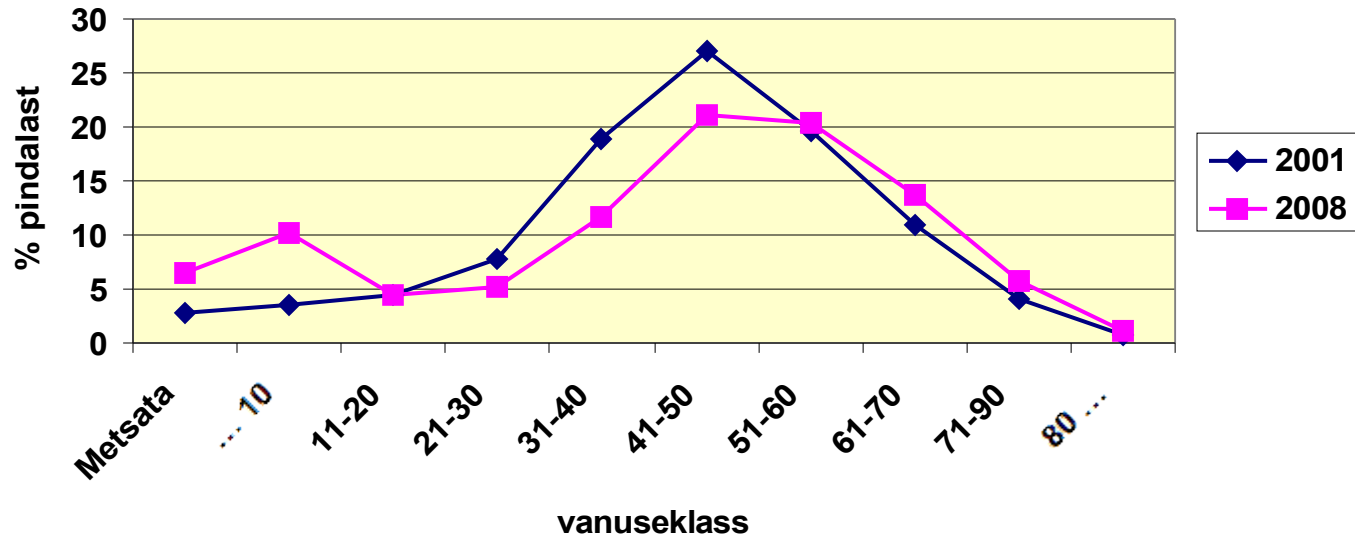
Erametsa kuusikute vanuseline jagunemine (Metsaregister)

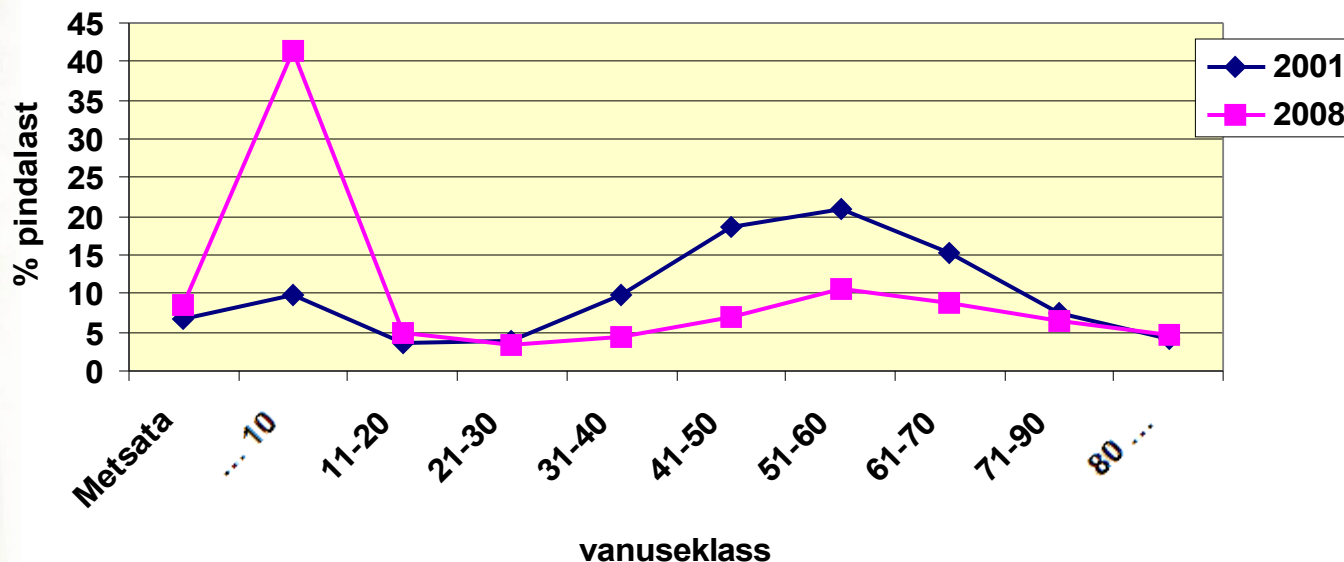
Riigimetsa kaasikute vanuseline jagunemine (Metsaregister)

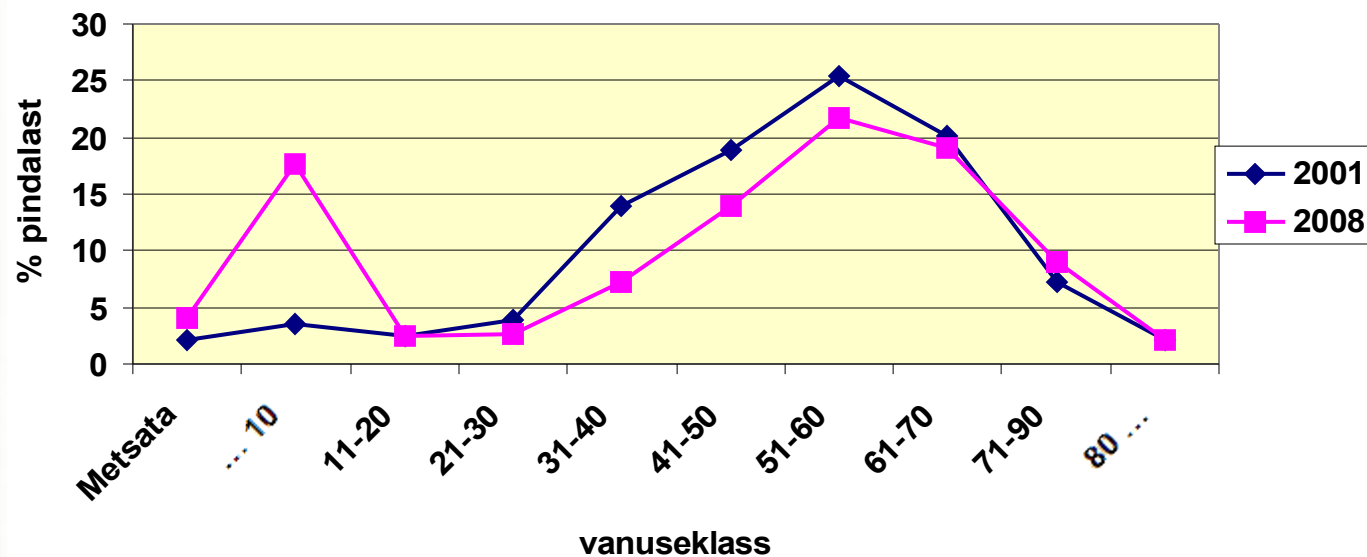
Erametsa kaasikute vanuseline jagunemine (Metsaregister)

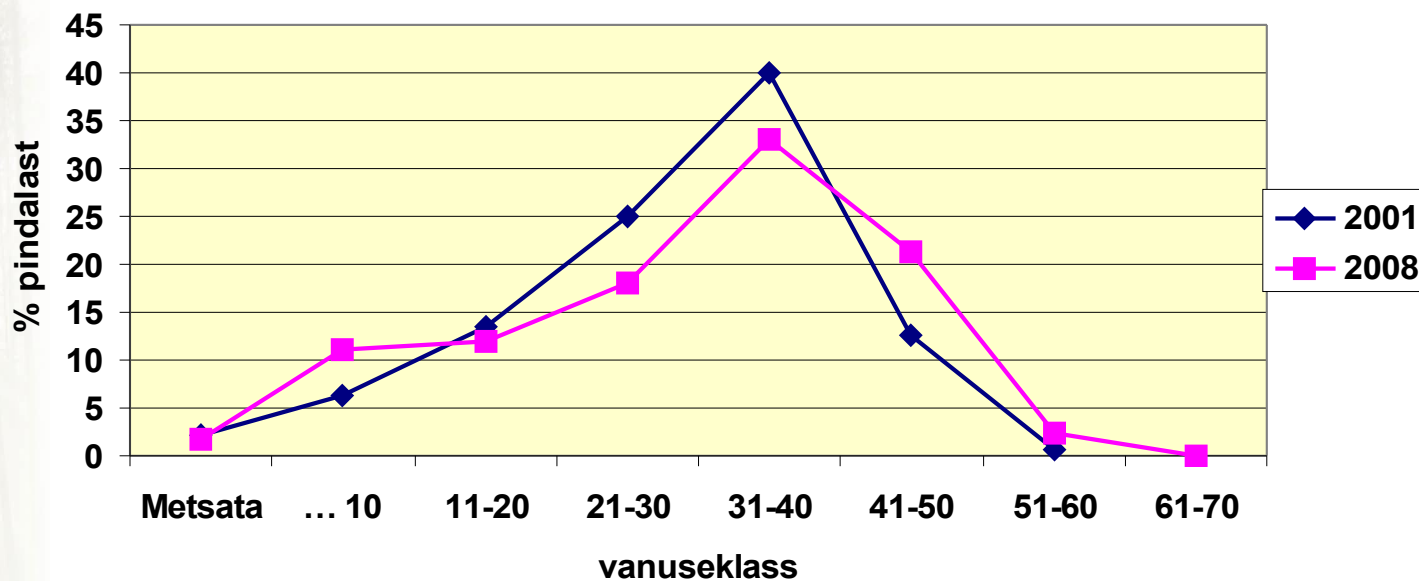
Riigimetsa haavikute vanuseline jagunemine (Metsaregister)

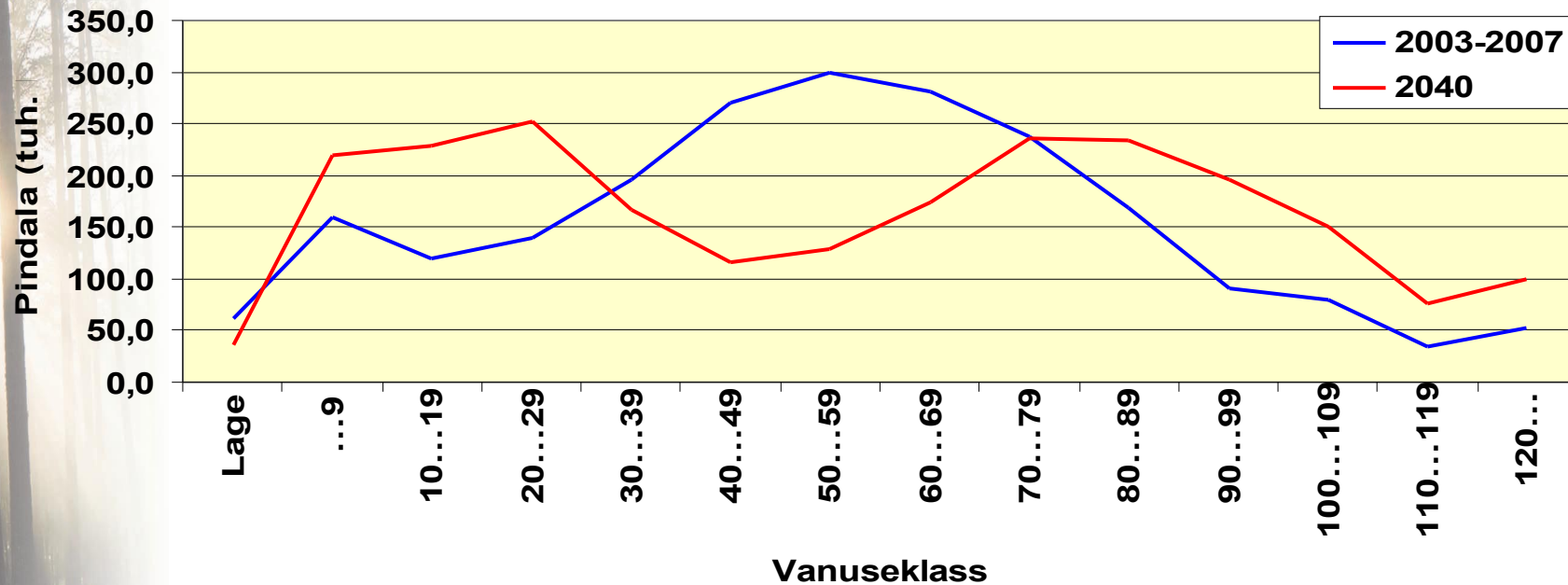
Erametsa haavikute vanuseline jagunemine (Metsaregister)

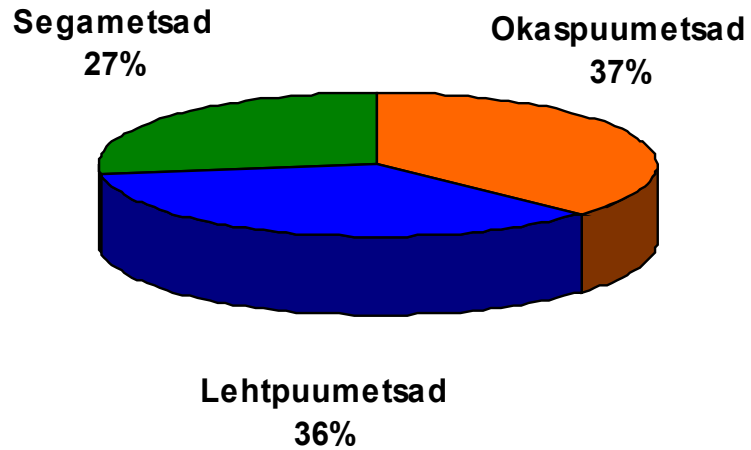
Erametsa hall-lepikute vanuseline jagunemine (Metsaregister)

Metsamaa vanuseline jagunemine

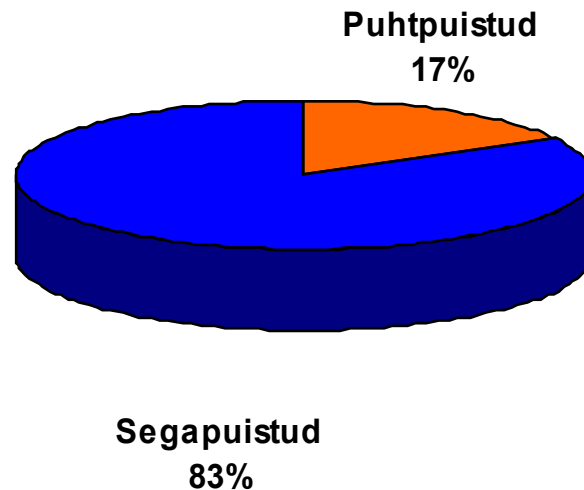

Metsade jagunemine (SMI)

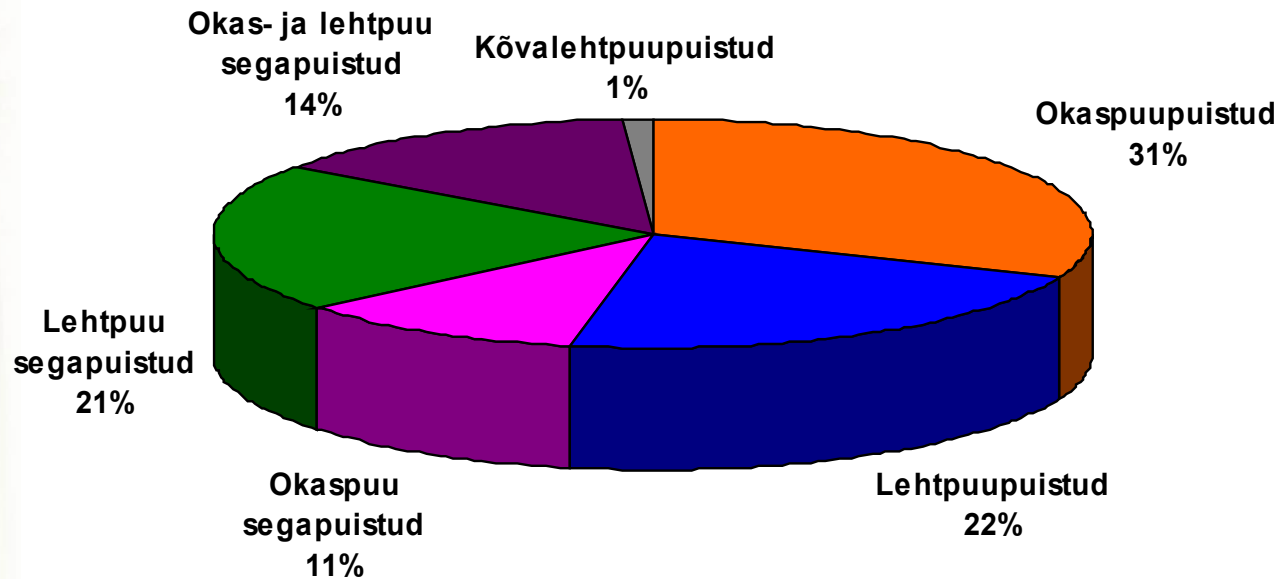
Okaspuu või lehtpuu osakaal enam kui 75% tagavarast (MCPFE jaotus)

Metsade jagunemine (SMI)

Puhtpuistus on enamuspoolsi osakaal tagavarast enam kui 95%

Metsade jagunemine (SMI)

SMI klassifikatsioon – klassi aluseks on 70% osakaal puistu tagavarast, okas- ja lehtpuu segapuistus on nii okas- kui lehtpuid vähem kui 70%

Puistute pindala 1000 ha (SMI 2001)

Enamuspuuliik	Kõik	Enamuspuuliiki 70% või enam	
		Pindala	%
Mänd	682	514	75
Kuusk	370	177	48
Kask	654	370	57
Haab	110	45	41
Sanglepp	65	23	35
Hall-lepp	179	124	69
Kokku	2060	1253	61

Puistute pindala 1000 ha (SMI 2007)

Enamuspuuliik	Kõik	Enamuspuuliiki 70% või enam	
		Pindala	%
Mänd	741	504	68
Kuusk	334	136	41
Kask	630	297	47
Haab	108	33	30
Sanglepp	62	23	36
Hall-lepp	169	106	63
Kokku	2044	1099	54

Kehtiv:

Lageraie lubamise aluseks enamuspüügist ja boniteediklassist sõltuvad küpsusvanused ja rinnasläbimõõdud

$A_{\text{enamus}} \geq AK_{\text{enamus}}$ – raie lubatud

$D_{\text{enamus}} \geq DK_{\text{enamus}}$ – raie lubatud

Eelnõu:

Lageraie on lubatud kui puistu koosseisuga kaalutud keskmine vanus on võrdne või suurem puistu koosseisuga kaalutud küpsusvanusest

$A_{\text{kaalutud}} \geq AK_{\text{kaalutud}}$

Küpsusvanused ja diameetrid enamuspüüliigiti

Enamus- püüliik	Boniteediklass					
	IA A/D	I A/D	II A/D	III A/D	IV A/D	V A/D
Mänd	90 28	90 28	90 28	100 28	110 28	120 28
Kuusk	70 26	70 26	80 26	90 26	90 26	90 26
Kask	60 26	60 26	70 24	70 22	70 18	70 16
Haab	30	40	40	50	50	50
Sanglepp	60	60	60	60	60	60
Hall-lepp	20	20	30	30	30	30

Puistu koosseisukordajatega kaalutud vanus

$$A=(\text{koef}_{P_{11}}*A_{P_{11}}+\text{koef}_{P_{12}}*A_{P_{12}}+\dots)/100$$

Koosseiskordajatega kaalutud raievanus

$$AK=(\text{koef}_{P_{11}}*Ak_{P_{11}}+\text{koef}_{P_{12}}*Ak_{P_{12}}+\dots)/100$$

Kooseisukordajate ruutudega kaalutud raievanus

$$AK=(\text{koef}_{P_{11}}^2*Ak_{P_{11}}+\text{koef}_{P_{12}}^2*Ak_{P_{12}}+\dots)/(\text{koef}_{P_{11}}^2+\text{koef}_{P_{12}}^2+\dots)$$

A Puistu vanus

A_{P_i} Koosseisuliigi vanus

AK Raievanus

koef_{P_i} Puliigi koosseisukordaja

Ak_{P_i} Puuliigi raievanus

Kaalutud raievanuse arvutus kuuse-haava II bonitediklassi segapuistu näitel

Kooseisukordaja		KU küps.van.	HB küps.van.	Raievanus kaalu- tuna kooseisu- kordajatega	Raievanus kaalu- tuna kooseisu- kordajate ruutudega
KU	HB				
100	0	80	40	80	80
90	10	80	40	76	80
80	20	80	40	72	78
70	30	80	40	68	74
60	40	80	40	64	68
50	50	80	40	60	60
40	60	80	40	56	52
30	70	80	40	52	46
20	80	80	40	48	42
10	90	80	40	44	40
0	100	80	40	40	40

Kaalumine koosseisukordajate ruutudega vähendab suhteliselt väikese osakaaluga, kuid enamuspoolsusest oluliselt erineva küpsusvanusega puuliigi mõju raievanuse kujunemisele

Arvutused metsaregistri andmetel –riigimets ja 700 000 ha erametsa

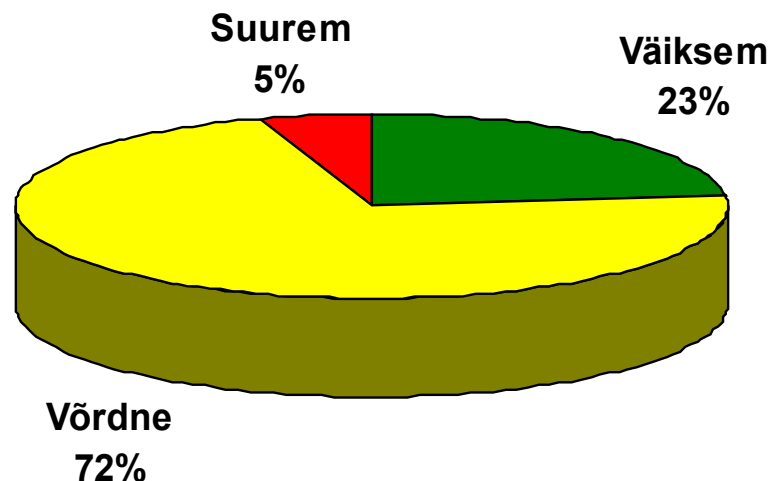
Keskmiised vanused ja küpsusvanused (a)

(keskealised ja vanemad puistud, tulundusmets)

Enamus- puuliik		Koosseisuga kaalutud küpsusvanus	Enamus puu- liigi küpsus- vanus	Koosseisuga kaalutud vanus	Enamus puuliigi vanus
Mänd	Riigimets	95,6	97,8	82,5	83,0
	Eramets	94,8	97,8	70,9	72,1
Kuusk	Riigimets	74,0	75,4	63,5	64,0
	Eramets	75,1	77,0	70,4	72,4
Kask	Riigimets	65,3	66,1	61,7	61,4
	Eramets	67,7	68,0	55,3	55,0
Haab	Riigimets	44,6	38,6	61,0	60,8
	Eramets	47,7	41,1	59,4	58,8

- Männikute ja kuusikute keskmine raievanus väheneb, vastavalt 2-3 ja 1,5-2 aastat
- Kaasikute raievanus jääb peaaegu samaks (vähenemine 0,5 aastat)
- Haavikute raievanus tõuseb 6-7 aastat
- Üldjuhul on muutused erametsas suuremad kui riigimetsas

**Kaalutud keskmine vanus võrrelduna
enamuspuuliigi vanusega (männikud)**

Okaspuu enamusega puistute koosseisuga kaalutud keskmised vanused on sageli väiksemad enamuspuliigi järgi määratud vanustest, seda eelkõige erametsades. See näitab, et koosseisuliigid on enamuspuliigist nooremad

Madalam keskmine vanus vähendab kaalutud raievanuste mõju lageraiekõlbulike puistute olemi kujunemisele

Kaalutud raievanuste rakendamise mõju lageraiekõlbulike puistute ja raiutava puidu olemi kujunemisele

Riigimets

Jääb praktiliselt samaks või suureneb minimaalselt. Raiet lubava rinnasläbimõõdu äralangemise kompenseerib raievanuse mõningane langus.

ka puis-

Liigiliselt võivad väheneda männipuidu ja suurenda kasepuidu raiutavad kogused

Eramets

Väheneb raiet lubava rinnasläbimõõdu äralangemise tõttu. Läbimõõdu osa tunduvalt suurem kui riigimetsas (kolm korda). Okaspuu enamusega puistute raie ei oluliselt suurene, sest vastukaaluks raievanuste vähenemisele väheneb

tute vanus.

Väheneda võib kõigi puuliikide, kuid eelkõige okaspuupuidu raie

Kaalutud raievanuste rakendamise plussid ja miinused

- + võimalus raiuda segapuistuid optimaalses eas. SMI 2006 järgi moodustavad puistud, kus kaaspuuliike on üle 30% tagavarast 45% Eesti metsade pindalast**
- kohanemiskõikumised traditsioonilisest oluliselt erineva süsteemiga (eelkõige eramets). Keerulisema koosseisuga puistute korral ei saa ole võimalik otsustada raiumisvõimaluse üle ilma arvutusi tegemata.**
- ? raiekõlblike puistute olemi vähenemine**

Tänan kuulamast!